Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 3ης Μαΐου 2018 *[i]

«Αίτηση αναιρέσεως – Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών – Παροχή εξωτερικών υπηρεσιών διαχείρισης προγραμμάτων και έργων και παροχή τεχνικών συμβουλών στον τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής – Διαδικασία διαδοχικής ανάθεσης κατά σειρά προτεραιότητας (cascade) – Άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρο 76 και άρθρο 84, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου – Απαγόρευση αποφάνσεως ultra petita – Στάθμιση υποκριτηρίων στο πλαίσιο των κριτηρίων ανάθεσης – Πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης – Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 1605/2002 – Άρθρο 100, παράγραφος 2 – Απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς – Έλλειψη αιτιολογίας – Απώλεια ευκαιρίας – Εξωσυμβατική ευθύνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αίτημα αποζημίωσης»

Στην υπόθεση C-376/16 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 7 Ιουλίου 2016,

Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), εκπροσωπούμενο από τον N. Bambara, επικουρούμενο από τους P. Wytinck και B. Hoorelbeke, avocats,

αναιρεσείον,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

European Dynamics Luxembourg SA, με έδρα το Λουξεμβούργο (Λουξεμβούργο),

European Dynamics Belgium SA, με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο),

Ευρωπαϊκή Δυναμική – Προηγμένα Συστήματα Τηλεπικοινωνιών Πληροφορικής και Τηλεματικής ΑΕ, με έδρα την Αθήνα (Ελλάδα),

εκπροσωπούμενες από τις Μ. Σφύρη, Χ.-Ν. Δέδε και Β. Αλεβιζοπούλου, δικηγόρους,

προσφεύγουσες πρωτοδίκως

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz, πρόεδρο τμήματος, C. Vajda, E. Juhász (εισηγητή), K. Jürimäe και K. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: A. Calot Escobar

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Σεπτεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεως το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO) ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 27ης Απριλίου 2016, European Dynamics Luxembourg κ.λπ. κατά EUIPO (T-556/11, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2016:248), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο:

– ακύρωσε την κοινοποιηθείσα με έγγραφο της 11ης Αυγούστου 2011 απόφαση του EUIPO, η οποία ελήφθη στο πλαίσιο του διαγωνισμού AO/029/10, με τίτλο «Ανάπτυξη λογισμικού και υπηρεσίες συντήρησης» (στο εξής: επίμαχος διαγωνισμός), και με την οποία απορρίφθηκε η προσφορά της European Dynamics Luxembourg SA (στο εξής: απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς), καθώς και τις λοιπές συναφείς αποφάσεις του EUIPO που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας, περιλαμβανομένων των αποφάσεων με τις οποίες η σύμβαση ανατέθηκε σε τρεις άλλους προσφέροντες, ως αναδόχους στην πρώτη, τη δεύτερη και την τρίτη θέση βάσει του συστήματος της διαδοχικής ανάθεσης κατά σειρά προτεραιότητας (στο εξής, από κοινού: επίδικες αποφάσεις), και

– υποχρέωσε το EUIPO να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη η European Dynamics Luxembourg λόγω της απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η σύμβαση-πλαίσιο με την ιδιότητα της τρίτης, τουλάχιστον, αντισυμβαλλομένης βάσει του συστήματος της διαδοχικής ανάθεσης κατά σειρά προτεραιότητας.

Το νομικό πλαίσιο

2 Ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2002, L 248, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 1995/2006 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ 2006, L 390, σ. 1) (στο εξής: δημοσιονομικός κανονισμός), ορίζει τους βασικούς κανόνες για το σύνολο των σχετικών με τον προϋπολογισμό ζητημάτων, όπως η σύναψη των δημοσίων συμβάσεων.

3 Κατά το άρθρο 100, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του δημοσιονομικού κανονισμού, η αναθέτουσα αρχή γνωστοποιεί σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο ή προσφέροντα τους λόγους απόρριψης της υποψηφιότητας ή της προσφοράς του και σε κάθε προσφέροντα, του οποίου η προσφορά κρίθηκε παραδεκτή και ο οποίος υποβάλλει εγγράφως αίτηση προς τούτο, τα σχετικά χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς καθώς και το όνομα του αναδόχου. Εντούτοις, κατά το δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, η γνωστοποίηση ορισμένων στοιχείων μπορεί να παραλείπεται στις περιπτώσεις που θα εμπόδιζε την εφαρμογή των νόμων, θα ήταν αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, θα έθιγε τα θεμιτά εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών επιχειρήσεων ή θα έβλαπτε τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων.

4 Το άρθρο 149 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2342/2002 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2002, για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 1605/2002 (ΕΕ 2002, L 357, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 478/2007 της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 2007

(ΕΕ 2007, L 111, σ. 13) (στο εξής: κανόνες εφαρμογής), εξειδικεύει τις υποχρεώσεις της αναθέτουσας αρχής όσον αφορά την ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων βάσει του άρθρου 100, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού.

5 Κατά το άρθρο 115, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/2424 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015 (ΕΕ 2015, L 341, σ. 21), το EUIPO αποτελεί οργανισμό της Ένωσης ο οποίος διαθέτει νομική προσωπικότητα. Σε κάθε κράτος μέλος το EUIPO έχει την ευρύτερη δυνατή ικανότητα δικαίου που αναγνωρίζεται από τις εθνικές νομοθεσίες στα νομικά πρόσωπα. Δύναται, ιδίως, να αποκτά ή να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία και να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου.

6 Κατά το άρθρο 118, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού 207/2009, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2015/2424, σε περίπτωση εξωσυμβατικής ευθύνης, το EUIPO υποχρεούται να αποκαθιστά, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, τις ζημίες που προξενούν οι υπηρεσίες του ή υπάλληλοί του κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάζει διαφορές σχετικά με την αποκατάσταση των εν λόγω ζημιών.

Το ιστορικό της διαφοράς, η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

7 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 20 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

8 Κατόπιν των γεγονότων που περιγράφονται στο ιστορικό της διαφοράς, στις 21 Οκτωβρίου 2011 η European Dynamics Luxembourg, η European Dynamics Belgium SA και η Ευρωπαϊκή Δυναμική – Προηγμένα Συστήματα Τηλεπικοινωνιών Πληροφορικής και Τηλεματικής ΑΕ (στο εξής, από κοινού: European Dynamics Luxembourg κ.λπ.) άσκησαν προσφυγή κατά των επίδικων πράξεων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, με την οποία ζήτησαν:

– να ακυρωθούν οι επίδικες πράξεις και

– να υποχρεωθεί το EUIPO να καταβάλει αποζημίωση ύψους 6 750 000 ευρώ προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η European Dynamics Luxembourg λόγω της απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση.

9 Προς στήριξη της προσφυγής τους ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου οι European Dynamics κ.λπ. προέβαλαν τρεις λόγους ακυρώσεως, εκ των οποίων ο πρώτος στηριζόταν σε παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, ο δεύτερος σε διάφορα πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης και ο τρίτος σε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

10 Μετά την απάντηση του EUIPO στα μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας και διεξαγωγής αποδείξεων που διέταξε το Γενικό Δικαστήριο, οι European Dynamics κ.λπ. προέβαλαν έναν νέο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος στηριζόταν στο ότι το EUIPO παρέβη τη συγγραφή υποχρεώσεων αποδεχόμενο την οικονομική προσφορά άλλου προσφέροντος, παρότι στην προσφορά αυτή περιλαμβανόταν και παραλλαγή της και γινόταν αναφορά σε εύρος τιμών.

11 Κατά πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τον τρίτο λόγο ακυρώσεως. Καταρχάς απέρριψε το επιχείρημα ότι τελούσε σε σύγκρουση συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 94, στοιχείο α′, του δημοσιονομικού κανονισμού ο τρίτος ανάδοχος στη διαδικασία κατά προτεραιότητα κατάταξης, ήτοι η κοινοπραξία Drasis, λόγω του ότι σε αυτή μετείχε η εταιρία που είχε συντάξει τη συγγραφή υποχρεώσεων. Εν συνεχεία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε και το επιχείρημα ότι υπήρχε επίσης σύγκρουση συμφερόντων στην περίπτωση της κοινοπραξίας Unisys. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτό το τρίτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως, κρίνοντας ότι το EUIPO παρέβη

προδήλως το καθήκον επιμέλειας κατά την εξέταση της συνδρομής του λόγου αποκλεισμού ο οποίος προβλέπεται στο σημείο 13.1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ε′, της συγγραφής υποχρεώσεων και στο άρθρο 93, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, του δημοσιονομικού κανονισμού. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι το EUIPO δεν μπορούσε να αρκεστεί στην υπεύθυνη δήλωση της Siemens SA ως απόδειξη ότι δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού για την κοινοπραξία Drasis, υπό την έννοια του σημείου 13.1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ε′, της συγγραφής υποχρεώσεων και του άρθρου 93, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, του δημοσιονομικού κανονισμού. Το αποδεικτικό αυτό στοιχείο ήταν κατά μείζονα λόγο ακατάλληλο για να αποδειχθεί ότι δεν συνέτρεχε ο ανωτέρω λόγος αποκλεισμού στην περίπτωση της Siemens SL, για την οποία το EUIPO ούτε ζήτησε ούτε προσκόμισε κάποια απόδειξη.

12 Κατά δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος στηριζόταν σε διάφορα πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης, και έκρινε ότι έπρεπε εν μέρει να γίνει δεκτός και εν μέρει να απορριφθεί. Στο πλαίσιο αυτό, αφού διαπίστωσε ότι υφίσταται πρόδηλη πλάνη εκτίμησης ή ανεπαρκής αιτιολογία που θίγουν το κύρος της αξιολογήσεως της προσφοράς της European Dynamics Luxembourg, έκρινε ότι οι εν λόγω πλημμέλειες αρκούν, αφεαυτών, για την ακύρωση της απόφασης περί απορρίψεως της προσφοράς.

13 Περαιτέρω, στηριζόμενο στον πίνακα συγκριτικής αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών που παρατίθεται στη σκέψη 14 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η τεχνική προσφορά της European Dynamics Luxembourg έλαβε, βάσει των ποιοτικών κριτηρίων 1 έως 3, κατόπιν προσαρμογής της αρχικής βαθμολογίας με την εφαρμογή συντελεστή, την ανώτατη βαθμολογία των 100 προσαρμοσμένων βαθμών, ενώ οι προσφορές των τριών αναδόχων είχαν λάβει πολύ λιγότερους βαθμούς, τόσο αρχικούς όσο και κατόπιν προσαρμογής, σε κάποιες μάλιστα περιπτώσεις μόλις πάνω από το όριο αποκλεισμού των 45, 15 και 10 βαθμών, αντίστοιχα, για τα ποιοτικά κριτήρια 1 έως 3. Έτσι, οι 87,90 αρχικοί βαθμοί που δόθηκαν στην προσφορά της European Dynamics Luxembourg αυξήθηκαν στους 100 προσαρμοσμένους βαθμούς, ενώ οι 71,96 αρχικοί βαθμοί που δόθηκαν στην προσφορά της IECI αυξήθηκαν στους 81,86 προσαρμοσμένους βαθμούς, οι 70,66 αρχικοί βαθμοί που δόθηκαν στη προσφορά της Unisys αυξήθηκαν στους 80,38 προσαρμοσμένους βαθμούς και οι 78,05 αρχικοί βαθμοί που δόθηκαν στην προσφορά της Drasis αυξήθηκαν στους 88,78 προσαρμοσμένους βαθμούς.

14 Όσον αφορά τον νέο λόγο ακυρώσεως που μνημονεύθηκε στη σκέψη 10 της παρούσας απόφασης, με τον οποίο προβλήθηκε ότι είχε παραβιαστεί η συγγραφή υποχρεώσεων λόγω του ότι το EUIPO έκανε δεκτή την οικονομική προσφορά της IECI, το Γενικό Δικαστήριο τον απέρριψε ως αβάσιμο.

15 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς ενείχε πλείονες πλημμέλειες αιτιολογίας υπό το πρίσμα του άρθρου 100, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 296, δεύτερο εδάφιο, και ότι έπρεπε να ακυρωθεί και για τον λόγο αυτόν.

16 Κατά τρίτον και τελευταίον, το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτό το αίτημα αποζημίωσης της European Dynamics Luxembourg, στο μέτρο που αφορούσε αποζημίωση λόγω απώλειας ευκαιρίας. Όσον αφορά, όμως, το ύψος της αποζημίωσης, το Γενικό Δικαστήριο κάλεσε τους διαδίκους να του γνωστοποιήσουν, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης, το ακριβές αριθμητικό ποσό της αποζημίωσης, το οποίο θα καθόριζαν από κοινού κατόπιν συμφωνίας ή, σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας, να του γνωστοποιήσουν εντός της ίδιας προθεσμίας τα αιτήματά τους, συνοδευόμενα από συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

17 Με την αίτηση αναιρέσεως το EUIPO ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο σύνολό της και να απορρίψει το αίτημα ακυρώσεως των επίδικων αποφάσεων καθώς και το αίτημα αποζημίωσης που υπέβαλε η European Dynamics Luxembourg·

– επικουρικώς, να αναιρέσει στο σύνολό της την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο·

– όλως επικουρικώς, να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο μέτρο που με αυτή το EUIPO υποχρεώθηκε να καταβάλει αποζημίωση στη European Dynamics Luxembourg για απώλεια της ευκαιρίας να της ανατεθεί η σύμβαση-πλαίσιο, και να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, και

– να καταδικάσει τις European Dynamics Luxembourg κ.λπ. στα δικαστικά έξοδα της πρωτοβάθμιας και της αναιρετικής δίκης.

18 Οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. ζητούν από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως αβάσιμη και

– να καταδικάσει το EUIPO στο σύνολο των εξόδων της δίκης.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

19 Το EUIPO προβάλλει τέσσερις λόγους αναιρέσεως, εκ των οποίων ο πρώτος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο, στο μέτρο που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε πέραν των αιτηθέντων [ultra petita] και προέβη σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των αρχών της ισότητας των ευκαιριών και της εύλογης επιμέλειας και, εν πάση περιπτώσει, παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά, ο δεύτερος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του κριτηρίου που αφορά πρόδηλη πλάνη εκτίμησης, ο τρίτος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 100, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 296, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και ο τέταρτος στηρίζεται σε έλλειψη αιτιολογίας ως προς τη χορήγηση αποζημίωσης για απώλεια ευκαιρίας.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

20 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως το EUIPO προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε ultra petita, κατά παράβαση του άρθρου 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και του άρθρου 76 και του άρθρου 84, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Υποστηρίζει ότι από τη σκέψη 63 της προσβαλλόμενης απόφασης και από τα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζήτησης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκύπτει σαφώς ότι οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. παραιτήθηκαν από το τρίτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να απόσχει από την εξέταση του σκέλους αυτού, δεδομένου ότι δεν υφίστατο πλέον σχετική διαφωνία μεταξύ των διαδίκων. Αποφαινόμενο επί του σκέλους αυτού στις σκέψεις 64 έως 78 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο

υπερέβη την αρμοδιότητά του. Το EUIPO προβάλλει, επικουρικώς, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας ότι η παραβίαση των αρχών της ισότητας ευκαιριών και της επιμέλειας μπορούσε να οδηγήσει στην ακύρωση των επίδικων αποφάσεων.

21 Οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. αρνούνται ότι παραιτήθηκαν από το τρίτο σκέλος του τρίτου λόγου της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Αυτό που υποστηρίζουν, ειδικότερα, είναι ότι εγκατέλειψαν το επιχείρημα ότι η Siemens AG πιθανώς μετείχε στις παράνομες δραστηριότητες των εταιριών Siemens SA και Siemens SL, μελών της κοινοπραξίας Drasis «απλώς και μόνον επειδή οι εταιρίες αυτές αρχικά τελούσαν υπό τον έμμεσο έλεγχο της Siemens AG πριν εξαγορασθούν, την 1η Ιουλίου 2011, από την Atos SA, με την απόκτηση από την Atos SA του 100 % των μετοχών της εταιρίας υπό τον άμεσο έλεγχο της οποίας βρίσκονταν οι εν λόγω εταιρίες», όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Το μοναδικό επιχείρημα από το οποίο παραιτήθηκαν οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. ήταν το επιχείρημα που αφορούσε τους διαρθρωτικούς δεσμούς μεταξύ των εταιριών που μετείχαν στην κοινοπραξία Drasis και της μητρικής τους εταιρία, Siemens AG. Συνεπώς, τα λοιπά επιχειρήματα προς στήριξη του συγκεκριμένου λόγου ακυρώσεως εξακολουθούσαν να ισχύουν, μεταξύ δε αυτών και τα επιχειρήματα περί της υποχρέωσης του EUIPO να τηρεί τους κανόνες του δημοσιονομικού κανονισμού και τη συγγραφή υποχρεώσεων καθώς και το επιχείρημα περί παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

22 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως το EUIPO προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι στη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ανέφερε ότι το EUIPO «ούτε ζήτησε ούτε προσκόμισε κάποια [σχετική] απόδειξη» για να αποδείξει ότι δεν ισχύει κανένας από τους λόγους αποκλεισμού της Siemens SL λόγω απάτης ή δωροδοκίας. Από το έγγραφο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 4 της αίτησης αναιρέσεως προκύπτει, ωστόσο, ότι το EUIPO, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 93, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού, είχε ζητήσει από τους προσφέροντες να βεβαιώσουν ότι δεν συντρέχει στο πρόσωπό τους καμία από τις προβλεπόμενες στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου καταστάσεις οι οποίες συνεπάγονται αποκλεισμό.

23 Οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. εκτιμούν ότι το EUIPO εν προκειμένω ερμηνεύει εσφαλμένα την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και φρονούν ότι το Γενικό Δικαστήριο έκανε ορθή χρήση των επίμαχων αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

24 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως το EUIPO προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε ultra petita κατά την εξέταση του τρίτου σκέλους του τρίτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο στηριζόταν σε συμμετοχή της κοινοπραξίας Drasis σε παράνομες δραστηριότητες.

25 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επ' αυτού, στη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, «κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατόπιν προφορικής ερωτήσεως του Γενικού Δικαστηρίου [οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ.] εγκατέλειψαν την επιχειρηματολογία κατά την οποία τυχόν συμμετοχή της Siemens AG […] σε παράνομες δραστηριότητες έπρεπε να καταλογιστεί στις εταιρίες Siemens SA και Siemens SL, μέλη της κοινοπραξίας Drasis, απλώς και μόνον επειδή οι εταιρίες αυτές αρχικά τελούσαν υπό τον έμμεσο έλεγχο της Siemens AG πριν εξαγορασθούν, την 1η Ιουλίου 2011, από την Atos SA, με την απόκτηση από την Atos SA του 100 % των μετοχών της εταιρίας υπό τον άμεσο έλεγχο της οποίας βρίσκονταν οι εν λόγω εταιρίες, δηλαδή της Siemens IT Solutions and Services GmbH, όπως προκύπτει από τα έγγραφα που προσκόμισε το EUIPO κατόπιν της διατάξεως περί διεξαγωγής αποδείξεων της 27ης Μαρτίου 2015 […]. Μνεία της παραιτήσεως αυτής έγινε στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζητήσεως».

26 Στα εν λόγω πρακτικά διαπιστώνεται ρητώς επ' αυτού ότι οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. παραιτούνται από το επιχείρημα που στηρίζεται στην ύπαρξη περιστατικών απάτης και διαφθοράς τα οποία θα μπορούσαν εμμέσως να καταλογισθούν στη Siemens SA και στη Siemens SL.

27 Ωστόσο, στο υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. υποστηρίζουν ότι η ανωτέρω παραίτηση δεν ήταν συνολική, αλλά «αφορούσε μόνο τους διαρθρωτικούς δεσμούς μεταξύ των εταιριών που μετείχαν στην κοινοπραξία Drasis και της μητρικής εταιρίας (Siemens AG)».

28 Όπως, όμως, προκύπτει από τη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το επιχείρημα των European Dynamics Luxembourg κ.λπ. αφορούσε τη συμμετοχή της «Siemens» σε παράνομες δραστηριότητες που θα δικαιολογούσε, λόγω της ιδιότητας του μέλους της κοινοπραξίας Drasis, τον αποκλεισμό της κοινοπραξίας αυτής από τη διαδικασία του διαγωνισμού βάσει των άρθρων 93 και 94 του δημοσιονομικού κανονισμού και των άρθρων 133α και 134β των κανόνων εφαρμογής, επιχείρημα από το οποίο οι εν λόγω διάδικοι είχαν σαφώς παραιτηθεί. Παρά ταύτα, όταν το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αν το EUIPO είχε αναλύσει με τη δέουσα επιμέλεια την προσφορά της κοινοπραξίας Drasis, στηρίχθηκε στους διαρθρωτικούς δεσμούς μεταξύ της Siemens AG και των δύο θυγατρικών της, Siemens SA και Siemens SL.

29 Συγκεκριμένα, στη σκέψη 64 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο αρχίζει την εξέταση του ζητήματος τυχόν αποκλεισμού της κοινοπραξίας, η οποία ολοκληρώνεται στη σκέψη 78, διαλαμβάνονται τα εξής: «[Δεδομένων] των διαρθρωτικών δεσμών που υπήρξαν με τη Siemens AG προ της 1ης Ιουλίου 2011, τίθεται το ερώτημα κατά πόσον εν προκειμένω η αναθέτουσα αρχή έλεγξε με τη δέουσα επιμέλεια αν για τη Siemens SA και τη Siemens SL, και, ως εκ τούτου, για την κοινοπραξία Drasis, έπρεπε να εφαρμοστούν οι λόγοι αποκλεισμού που προβλέπονται στο άρθρο 93, παράγραφος 1, στοιχεία δ′ και ε′, του δημοσιονομικού κανονισμού, σε συνδυασμό με το σημείο 13.1, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, της συγγραφής υποχρεώσεων […]».

30 Περαιτέρω, στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε επίσης στην ύπαρξη των εν λόγω διαρθρωτικών δεσμών προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το EUIPO παρέβη προδήλως το καθήκον επιμέλειας.

31 Είναι, συνεπώς, εμφανές ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αν συνέτρεχαν λόγοι αποκλεισμού για την κοινοπραξία Drasis ακριβώς υπό το πρίσμα των διαρθρωτικών δεσμών της SA και της Siemens SL με τη μητρική εταιρία.

32 Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα που προέβαλαν οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. ότι η παραίτησή τους ήταν μόνο μερική και αφορούσε μόνο την ύπαρξη τέτοιων διαρθρωτικών δεσμών. Δεδομένου ότι οι ως άνω αιτιολογίες της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν προσβλήθηκαν από κανέναν από τους διαδίκους ούτε αποτέλεσαν το αντικείμενο ανταναίρεσης, πρέπει να θεωρηθεί ότι έχουν περιβληθεί ισχύ δεδικασμένου.

33 Όπως, όμως, προκύπτει από τους κανόνες που διέπουν τη διαδικασία ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης, και ιδίως από το άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από το άρθρο 76 και το άρθρο 84, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, η ένδικη διαφορά καταρχήν προσδιορίζεται και οριοθετείται από τους διαδίκους, τα δε δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης δεν δύναται να αποφαίνονται πέραν των αιτηθέντων [ultra petita] (απόφαση της 3ης Ιουλίου 2014, Electrabel κατά Επιτροπής, C-84/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2040, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

34 Επομένως, δεδομένης της παραίτησης των European Dynamics Luxembourg κ.λπ. στην οποία έγινε αναφορά στις σκέψεις 25 και 26 της παρούσας απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο δεν ήταν πλέον αρμόδιο να αποφανθεί επί τυχόν παράβασης των άρθρων 93 και 94 του δημοσιονομικού κανονισμού και των άρθρων 133α και 134β των κανόνων εφαρμογής, και ως εκ τούτου πάσχει πλάνη περί το δίκαιο η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το EUIPO παρέβη προδήλως το καθήκον επιμέλειας κατά την εξέταση της συνδρομής του λόγου αποκλεισμού ο οποίος προβλέπεται στο σημείο 13.1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ε′, της συγγραφής υποχρεώσεων και στο άρθρο 93, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, του δημοσιονομικού κανονισμού.

35 Ως προς το ζήτημα κατά πόσον, υπό τις συνθήκες αυτές, λόγος που στηρίζεται σε παράβαση των ανωτέρω άρθρων αποτελεί λόγο δημοσίου συμφέροντος ο οποίος πρέπει να εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από τον δικαστή της Ένωσης, όπως φαίνεται να υποστηρίζουν οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ., επισημαίνεται ότι ναι μεν οι εν λόγω διατάξεις είναι σημαντικές για την τήρηση του ενωσιακού δικαίου δημοσίων συμβάσεων, ωστόσο η παράβασή τους δεν πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται από το Δικαστήριο, προκειμένου να θεωρηθεί παράβαση ουσιώδους τύπου (βλ., μεταξύ άλλων απόφαση της 4ης Απριλίου 2017, Διαμεσολαβητής κατά Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, σκέψη 85 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

36 Ως εκ τούτου, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτό.

37 Λόγω του συμπεράσματος της προηγούμενης σκέψης, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως κατέστη άνευ αντικειμένου και παρέλκει η εξέτασή του.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

38 Με το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως το EUIPO προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο παραλείποντας να εξετάσει αν τα πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης στα οποία υποστηρίχθηκε ότι υπέπεσε το EUIPO ως αναθέτουσα αρχή επηρέασαν το τελικό αποτέλεσμα του επίμαχου διαγωνισμού.

39 Το EUIPO φρονεί ότι το γεγονός ότι υπέπεσε, κατά τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών, σε σφάλματα εκτίμησης για διάφορα υποκριτήρια των τεχνικών κριτηρίων ανάθεσης υπ' αριθ. 1 και 2 και για διάφορα υποκριτήρια του κριτηρίου ανάθεσης υπ' αριθ. 3 δεν μπορεί να θεωρηθεί αφεαυτού λόγος ικανός να οδηγήσει στην ακύρωση της απόφασης περί απορρίψεως της προσφοράς. Το Γενικό Δικαστήριο, σε αντίθεση προς τις επιταγές που απορρέουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν εξέτασε αν τα επίμαχα σφάλματα εκτίμησης επηρέαζαν με συγκεκριμένο τρόπο την τελική έκβαση της απόφασης αυτής.

40 Κατά πάγια νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου, αν η βαθμολογία που αφορά συγκεκριμένο κριτήριο ανάθεσης δεν στηρίζεται σε ένα μόνο σχόλιο αλλά σε περισσότερα τα οποία δεν έχουν αμφισβητηθεί, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να εξετάσει αν τα υπόλοιπα σχόλια είναι επαρκή για να στηρίξουν τη βαθμολογία που δόθηκε από την αναθέτουσα αρχή στο συγκεκριμένο κριτήριο ανάθεσης.

41 Εν προκειμένω, οι βαθμοί που δόθηκαν στα τεχνικά κριτήρια ανάθεσης 1 έως 3 δεν στηρίζονταν σε ένα μόνο σχόλιο αλλά σε περισσότερα αρνητικά και θετικά σχόλια τα οποία είτε κρίθηκε από το Γενικό Δικαστήριο ότι δεν πάσχουν πρόδηλη πλάνη εκτίμησης είτε δεν εξετάσθηκαν καθόλου από αυτό, στο βαθμό που δεν είχαν αμφισβητηθεί με την προσφυγή των European Dynamics Luxembourg κ.λπ. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξετάσει αν τα υπόλοιπα αυτά σχόλια επαρκούσαν για να δικαιολογήσουν τη βαθμολογία που δόθηκε από την αναθέτουσα αρχή στο αντίστοιχο κριτήριο ανάθεσης, η δε παράλειψή του να προβεί σε έναν τέτοιο έλεγχο συνιστά αφεαυτής επαρκή λόγο να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

42 Με το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως το EUIPO προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι κατά την εξέταση της απόφασης περί απορρίψεως της προσφοράς εφάρμοσε εσφαλμένο κριτήριο για τον εντοπισμό των πρόδηλων σφαλμάτων εκτίμησης και ότι σε κάποιες περιπτώσεις παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά.

43 Κατά το EUIPO το Γενικό Δικαστήριο, αφενός, προέβη σε υπέρμετρα ευρύ έλεγχο της απόφασης περί απορρίψεως της προσφοράς, από την άποψη της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει η αναθέτουσα αρχή στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και, αφετέρου, υποκατέστησε με τη δική του εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών την αντίστοιχη του EUIPO -παραμορφώνοντάς τα- για να καταλήξει στη διαπίστωση ότι υπήρξαν πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης.

44 Οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. υποστηρίζουν ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

45 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως του EUIPO, επισημαίνεται ότι στις σκέψεις 226 έως 229 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο προσωρινού συμπεράσματος επί του δεύτερου λόγου της προσφυγής, εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους φρονούσε ότι τα πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης που είχαν διαπιστωθεί μπορούσαν να έχουν επηρεάσει τον επίμαχο διαγωνισμό και δικαιολογούσαν, ως εκ τούτου, την ακύρωση της απόφασης περί απορρίψεως της προσφοράς.

46 Πράγματι, το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε συγκεκριμένο έλεγχο του τρόπου με τον οποίο ενδέχεται να επηρέασε κάθε ένα από τα σφάλματα αυτά την έκβαση του διαγωνισμού. Ωστόσο, ο έλεγχος του δικαστή της Ένωσης δεν περιλαμβάνει, κατ' αρχήν, υποχρέωσή του να ελέγχει αν ένα πρόδηλο σφάλμα εκτίμησης που αφορά την αξιολόγηση υποβληθείσας προσφοράς δεν είχε επιπτώσεις στην κατάταξη της προσφοράς αυτής, και συνεπώς, εν τέλει, στην απόφαση ανάθεσης, όταν η αναθέτουσα αρχή δεν έχει προβεί σε καμία επισήμανση σχετική με την απουσία τέτοιων επιπτώσεων.

47 Το αναιρεσείον είναι αυτό που οφείλει να εξηγήσει και να αποδείξει ότι η απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς δεν θα ήταν ευνοϊκότερη για τις European Dynamics Luxembourg κ.λπ. αν δεν είχαν μεσολαβήσει τα εν λόγω σφάλματα (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, EUIPO κατά European Dynamics Luxembourg κ.λπ., C-677/15 P, EU:C:2017:998, σκέψεις 52 και 53). Το EUIPO δεν προσκόμισε τις απαιτούμενες αποδείξεις ως προς το ζήτημα αυτό.

48 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως του EUIPO πρέπει να απορριφθεί.

49 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως του EUIPO, υπενθυμίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 104, 109, 115, 122, 134, 138 και 139, 144, 148, 157 έως 159, 166, 186, 188, 193 και 194, 206 και 207 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης διαπίστωσε ότι πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης του EUIPO επηρέασαν τη νομιμότητα της αξιολόγησης της προσφοράς της European Dynamics Luxembourg. Στις σκέψεις 225 έως 229 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στηριζόμενο στη βάση αυτή, ότι η απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς έπρεπε να ακυρωθεί.

50 Ωστόσο, παρότι στην αίτηση αναιρέσεως το EUIPO προσέβαλε το σύνολο σχεδόν των διαπιστώσεων του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με τα ανωτέρω πρόδηλα σφάλματα εκτίμησης, δεν αμφισβήτησε την ορθότητα της αιτιολογίας που παρατίθεται στις σκέψεις 160 έως 168 και, ιδίως, τη σκέψη 166 της προσβαλλόμενης απόφασης, που στηρίζει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου να κάνει δεκτή την ένατη αιτίαση που είχε προβληθεί από τις European Dynamics Luxembourg κ.λπ. προς στήριξη του πρώτου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προβλήθηκε ότι το EUIPO υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτίμησης κατά την αξιολόγηση του κριτηρίου 1, υποκριτήριο 1.4, σημείο 1.4.4.10, της συγγραφής υποχρεώσεων.

51 Ωστόσο, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε κάποια διαφοροποίηση μεταξύ των διαφόρων πρόδηλων σφαλμάτων εκτίμησης που διαπίστωσε με τις σκέψεις 88 έως 214 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και, αφετέρου, το EUIPO δεν εξηγεί ούτε αποδεικνύει ότι εν προκειμένω η διαπίστωση περί ύπαρξης πρόδηλης πλάνης εκτίμησης κατά την αξιολόγηση του κριτηρίου 1, υποκριτήριο 1.4, σημείο 1.4.4.10, της συγγραφής υποχρεώσεων δεν στηρίζει, όπως και καθεμία από τις λοιπές διαπιστώσεις περί πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως, αυτοτελώς, την ακύρωση της απόφασης περί απορρίψεως της προσφοράς που διατυπώνεται στη σκέψη 226 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

52 Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη και αν υποτεθεί ότι, όπως υποστηρίζει το EUIPO, το σύνολο των διαπιστώσεων περί πρόδηλων σφαλμάτων εκτίμησης τις οποίες αμφισβήτησε το EUIPO με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως πάσχουν πλάνη περί το δίκαιο, μια τέτοια διαπίστωση δεν θα μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να έχει ως συνέπεια την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, και ως εκ τούτου το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές (βλ., κατ' αναλογία, διάταξη της 11ης Φεβρουαρίου 2015, Orange κατά Επιτροπής, C-621/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:114, σκέψεις 44 και 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

53 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως το EUIPO αμφισβητεί την ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου στις σκέψεις 250 έως 254 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και την αιτιολογία που παρατίθεται σε αυτές, κατά την οποία η απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς ενείχε πλημμελή αιτιολογία υπό το πρίσμα του άρθρου 100, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 296, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, όσον αφορά τον συσχετισμό μεταξύ των ειδικών αρνητικών εκτιμήσεων που εκφράζονται στην έκθεση αξιολόγησης, αφενός, και της αφαίρεσης αρχικών βαθμών από την αναθέτουσα αρχή, αφετέρου.

54 Κατά το EUIPO, το άρθρο 100, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού δεν θεσπίζει νόμιμη υποχρέωση λεπτομερούς επισκόπησης κάθε αρνητικής κριτικής που ελήφθη υπόψη κατά την αξιολόγηση της προσφοράς αποκλεισθέντος προσφέροντος. Κατά μείζονα λόγο, η ίδια διάταξη δεν προβλέπει καμία νόμιμη υποχρέωση να συνοδεύεται κάθε αρνητική κριτική από αφαίρεση βαθμών και να παρατίθεται λεπτομερής εξήγηση ως προς τον αριθμό των βαθμών που πράγματι αφαιρέθηκαν βάσει της συγκεκριμένης κριτικής.

55 Οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. υποστηρίζουν ότι η γνωστοποίηση της κατανομής των βαθμών της αξιολόγησης ήταν απαραίτητη, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν θα μπορούσε να ασκήσει δικαστικό έλεγχο χωρίς να διαθέτει πληροφορίες σχετικές με τους βαθμούς που δόθηκαν για τα συγκεκριμένα ποιοτικά κριτήρια, υποκριτήρια και υποσημεία. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο, απαιτώντας να προσκομισθεί η κατανομή των βαθμών, ουδόλως εφάρμοσε αυστηρότερο κριτήριο από το κριτήριο που συνάγεται από την εφαρμογή των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού, όπως αυτό ερμηνεύεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

56 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι κατά το άρθρο 100, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του δημοσιονομικού κανονισμού η αναθέτουσα αρχή γνωστοποιεί σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο ή προσφέροντα τους λόγους απόρριψης της υποψηφιότητας ή της προσφοράς του και σε κάθε προσφέροντα, του οποίου η προσφορά κρίθηκε παραδεκτή και ο οποίος υποβάλλει εγγράφως αίτηση προς τούτο, τα σχετικά χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς καθώς και το όνομα του αναδόχου.

57 Ωστόσο, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δεν μπορεί να υποχρεωθεί η αναθέτουσα αρχή να διαβιβάσει σε προσφέροντα του οποίου η προσφορά δεν επελέγη, αφενός, πέραν των λόγων απορρίψεως της προσφοράς, επισταμένη συνοπτική έκθεση του τρόπου κατά τον οποίο κάθε επιμέρους στοιχείο της προσφοράς του συνεκτιμήθηκε κατά την αξιολόγησή της και, αφετέρου, στο πλαίσιο της ανακοίνωσης των χαρακτηριστικών και των σχετικών πλεονεκτημάτων της επιλεγείσας προσφοράς, ενδελεχή συγκριτική εξέταση της επιλεγείσας προσφοράς και της προσφοράς του μη επιλεγέντος διαγωνιζομένου (απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2012, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, C-629/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:617, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

58 Ομοίως, η αναθέτουσα αρχή δεν υποχρεούται να παράσχει στον μη επιλεγέντα διαγωνιζόμενο πλήρες αντίγραφο της έκθεσης αξιολόγησης κατόπιν γραπτού αιτήματός του (απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2012, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, C-629/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:617, σκέψη 22 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

59 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η απαιτούμενη από το άρθρο 296, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ αιτιολογία πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, ιδίως δε το περιεχόμενο της πράξης και το είδος των προβαλλόμενων λόγων (απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2012, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, C-629/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:617, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

60 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι με τρία έγγραφα, από 11 Αυγούστου, 26 Αυγούστου και 15 Σεπτεμβρίου 2011, το EUIPO κοινοποίησε στις European Dynamics Luxembourg κ.λπ. απόσπασμα της έκθεσης αξιολόγησης με την ποιοτική αξιολόγηση της προσφοράς τους, τα ονόματα των τριών αναδόχων, καθώς και τρεις πίνακες που παρέθεταν τη βαθμολογία που είχαν λάβει αντιστοίχως οι τρεις αυτοί ανάδοχοι και οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. και, συγκεκριμένα, έναν πίνακα συγκριτικής αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών, έναν πίνακα συγκριτικής αξιολόγησης των προσφορών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής απόψεως προσφορά και έναν συγκριτικό πίνακα που αφορούσε τα χρηματοοικονομικά κριτήρια.

61 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 39 των προτάσεών του, οι πίνακες αυτοί έδωσαν στις European Dynamics Luxembourg κ.λπ. μια συνολική εικόνα, αφενός, των βαθμών που έλαβε η προσφορά τους και των βαθμών που έλαβαν οι επιλεγέντες προσφέροντες σε σχέση τόσο με τα ποιοτικά όσο και με τα χρηματοοικονομικά κριτήρια και, αφετέρου, του τρόπου με τον οποίο επηρεάστηκε η τελική συνολική βαθμολογία.

62 Ωστόσο, οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. υποστηρίζουν ότι η γνωστοποίηση των εγγράφων αυτών δεν τους έδωσε τη δυνατότητα να εξετάσουν, με την ακρίβεια που απαιτεί η νομολογία του Δικαστηρίου, την αξιολόγηση της προσφοράς τους εκ μέρους του EUIPO.

63 Επισημαίνεται επ' αυτού ότι η νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 57 της παρούσας απόφασης δεν απαιτεί κατ' αρχήν να αποδίδεται συγκεκριμένη βαρύτητα σε κάθε αρνητικό ή θετικό σχόλιο κατά την αξιολόγηση. Ωστόσο, σε περίπτωση που τα έγγραφα του διαγωνισμού περιλαμβάνουν ειδική βαθμολογία που αποδίδεται στα κριτήρια ή υποκριτήρια, η αρχή της διαφάνειας επιτάσσει να γίνεται βαθμολογημένη αξιολόγηση των εν λόγω κριτηρίων ή υποκριτηρίων.

64 Από τα έγγραφα του επίμαχου διαγωνισμού προκύπτει ότι εν προκειμένω η συγγραφή υποχρεώσεων προέβλεπε στάθμιση, βάσει της οποίας 65 βαθμοί από τους 100 απονέμονταν στο ποιοτικό κριτήριο 1, εκ των οποίων από 10 βαθμοί αντιστοίχως στα υποκριτήρια 1.1 έως 1.5 και 15 βαθμοί στο υποκριτήριο 1.6, 20 βαθμοί στο ποιοτικό κριτήριο 2 και 15 βαθμοί στο ποιοτικό κριτήριο 3.

65 Περαιτέρω, δεν αμφισβητείται ότι, αφενός, η επιτροπή αξιολόγησης εφάρμοσε μαθηματικό τύπο ή απένειμε κλάσματα βαθμών ανά υποκριτήριο ή υποσημείο και η έκθεση αξιολόγησης περιλάμβανε συγκεκριμένες συναφείς αρνητικές κρίσεις που είχαν οδηγήσει σε συγκεκριμένη μείωση βαθμών και,

αφετέρου, το EUIPO δεν γνωστοποίησε τον αριθμό των βαθμών που έλαβαν, αντιστοίχως, η European Dynamics Luxembourg και οι επιλεγέντες προσφέροντες, συνοδευόμενο από κατανομή ανά υποκριτήριο.

66 Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 42 των προτάσεών του, ούτε οι European Dynamics κ.λπ. ούτε το Γενικό Δικαστήριο ήταν σε θέση να αντιληφθούν ποιο ήταν το αντίστοιχο βάρος των εν λόγω υποκριτηρίων κατά την αξιολόγηση, δηλαδή για τον καθορισμό της συνολικής βαθμολογίας, και να κατανοήσουν ποιος ήταν ο συσχετισμός μεταξύ των συγκεκριμένων αρνητικών σχολίων και των αφαιρέσεων βαθμών, που είχαν επίπτωση στη γενική βαθμολογία.

67 Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στη σκέψη 254 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το EUIPO δεν ανταποκρίθηκε πλήρως στην υποχρέωση να αιτιολογήσει το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της προσφοράς που είχε υποβληθεί από τη European Dynamics Luxembourg.

68 Επομένως, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τέταρτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

69 Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως το EUIPO προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι επιδίκασε αποζημίωση στη European Dynamics Luxembourg βάσει ανεπαρκούς νομικού ερείσματος, ήτοι λόγω της απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση.

70 Το πρώτο σφάλμα συνίσταται στο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 265 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι είχε αποδειχθεί ο παράνομος χαρακτήρας της συμπεριφοράς που προσήφθη στο EUIPO. Κατά το EUIPO, ελλείψει μιας τέτοιας παράνομης συμπεριφοράς, πρέπει να αναιρεθεί η επιδίκαση αποζημίωσης στη European Dynamics Luxembourg, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι απουσιάζει μία από τις σωρευτικές προϋποθέσεις αποζημίωσης, ήτοι η παράνομη συμπεριφορά.

71 Το δεύτερο νομικό σφάλμα που προσάπτει το EUIPO στο Γενικό Δικαστήριο είναι ότι δεν απέδειξε ότι στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων η επιδίκαση αποζημίωσης λόγω απώλειας ευκαιρίας αποτελεί αρχή του δικαίου της Ένωσης ή αρχή κοινή στα κράτη μέλη, και ως εκ τούτου παραβίασε τις επιταγές του άρθρου 340 ΣΛΕΕ. Το EUIPO επισημαίνει, επ' αυτού, ότι σε πολλά κράτη μέλη δεν προβλέπεται η δυνατότητα να επιδικασθεί αποζημίωση απλώς και μόνο λόγω απώλειας ευκαιρίας ανάθεσης της σύμβασης, όπως στη Δανία, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και στη Ρουμανία, όπου η αποζημίωση απώλειας ευκαιρίας περιορίζεται στα έξοδα προετοιμασίας της προσφοράς.

72 Επικουρικώς, το EUIPO υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν το Δικαστήριο αναιρέσει μόνο εν μέρει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, θα πρέπει να αναιρέσει, εν πάση περιπτώσει, την επιδίκαση αποζημίωσης. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει, όπως έπραξε και το Γενικό Δικαστήριο, ότι υπάρχουν επαρκείς λόγοι για την ακύρωση της απόφασης περί απορρίψεως της προσφοράς, το συμπέρασμα αυτό δεν θα είναι αρκετό για να δικαιολογηθεί η επιδίκαση αποζημίωσης, δεδομένου ότι δεν υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας.

73 Οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. υποστηρίζουν ότι η αρχή αποζημίωσης της ζημίας που προκαλείται από την απώλεια ευκαιρίας έχει ως νομικό έρεισμα το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο απορρέει από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. παραδέχονται ότι σε πολλά κράτη μέλη η θεωρία περί απώλειας ευκαιρίας εξειδικεύεται με διαφορετικό τρόπο, ιδίως

όταν η απώλεια ευκαιρίας προκαλείται από παρανομίες οι οποίες στερούν από τον προσφέροντα τη δίκαιη αξιολόγηση της προσφοράς του, φρονούν ωστόσο ότι οι διαφορές αυτές αφορούν μόνο τον υπολογισμό της αποζημίωσης της οικονομικής ζημίας που προκαλείται από την απώλεια ευκαιρίας και όχι το νομικό έρεισμα της ίδιας της αρχής.

74 Περαιτέρω, οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. υποστηρίζουν ότι βάσει της οδηγίας 2007/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2007, για την τροποποίηση των οδηγιών 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης δημόσιων συμβάσεων (ΕΕ 2007, L 335, σ. 31), η χορήγηση αποζημίωσης αποτελεί επαρκή λύση για την αποκατάσταση της ζημίας που προκαλείται λόγω της απώλειας ευκαιρίας μη επιλεγέντος διαγωνιζομένου. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο να αποδείξει ότι υφίσταται μηχανισμός προστασίας κοινός στα κράτη μέλη. Και τούτο κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο έχει ήδη δεχτεί ότι η απώλεια ευκαιρίας του μη επιλεγέντος διαγωνιζομένου συνιστά πραγματική και βέβαιη ζημία. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της προβληθείσας παρανομίας και της ζημίας που υπέστη η European Dynamics Luxembourg δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ούτε με την αιτιολογία ότι η αναθέτουσα αρχή διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

75 Πρέπει να εξετασθεί καταρχάς το επιχείρημα που προβλήθηκε επικουρικώς από το EUIPO στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου αναιρέσεως.

76 Με το επιχείρημα αυτό το EUIPO υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ των πρόδηλων σφαλμάτων εκτίμησης που διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο για το πρώτο κριτήριο ανάθεσης, και συγκεκριμένα για τα ποιοτικά κριτήρια, και της ζημίας που υπέστη η European Dynamics Luxembourg λόγω της απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση ούτε αποδείχθηκε ούτε αιτιολογήθηκε στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

77 Το επιχείρημα αυτό πρέπει να θεωρηθεί βάσιμο υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης.

78 Ειδικότερα, αφενός, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 34 της παρούσας απόφασης, η σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης πάσχει πλάνη περί το δίκαιο, και ως εκ τούτου δεν ήταν νόμιμη η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου, βάσει της συλλογιστικής αυτής, ότι η απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς ήταν παράνομη.

79 Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 267 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, έκρινε ότι δεν ήταν δυνατό να αναγνωριστεί η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της διαπιστωθείσας πλημμελούς αιτιολογίας και της ζημίας που προέβαλαν οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ.

80 Περαιτέρω, η θεμελίωση της ευθύνης της Ένωσης θα προϋπέθετε την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της ουσιαστικής παρανομίας που έπληττε την αξιολόγηση της προσφοράς της European Dynamics Luxembourg, η οποία διαπιστώθηκε κατά την εξέταση του δεύτερου ακυρώσεως που προβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και της προβαλλόμενης απώλειας ευκαιρίας.

81 Στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, όμως, το Γενικό Δικαστήριο δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη τέτοιου αιτιώδους συνδέσμου. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο δεν διαπίστωσε αν και σε ποιο βαθμό, με βάση τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση περίπτωσης και αν δεν είχαν μεσολαβήσει τα σφάλματα που διέπραξε το EUIPO, η European Dynamics Luxembourg θα είχε καλύτερη κατάταξη στη διαδικασία της διαδοχικής ανάθεσης κατά σειρά προτεραιότητας [cascade].

82 Συνεπώς, δεδομένου ότι απουσίαζε μία από τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, το αίτημα αποζημίωσης των European Dynamics Luxembourg κ.λπ. δεν έπρεπε να γίνει δεκτό από το Γενικό Δικαστήριο.

83 Ως εκ τούτου, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως του EUIPO είναι βάσιμος.

Επί της μερικής αναίρεσης της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης

84 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πάσχει πλάνη περί το δίκαιο στη σκέψη 77, στο μέτρο που το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτό το τρίτο σκέλος του τρίτου λόγου της προσφυγής, το οποίο αφορούσε τον μη αποκλεισμό της κοινοπραξίας Drasis.

85 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 260 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, για την κατά το σημείο 1 του διατακτικού της απόφασης αυτής ακύρωση των επίδικων αποφάσεων το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε στο σύνολο των πλημμελειών της απόφασης περί απορρίψεως της προσφοράς, κάνοντας δεκτούς τους τρεις πρώτους λόγους που προβλήθηκαν ενώπιόν του. Ωστόσο, ακόμη και αν η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την ακύρωση της αποφάσεως περί απορρίψεως της προσφοράς, οι πλημμέλειες που διαπιστώθηκαν από το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 104, 109, 115, 122, 134, 138 και 139, 144, 148, 157 έως 159, 166, 186, 188, 193 και 194, 206 και 207 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης επαρκούν για να δικαιολογήσουν την ακύρωση της απόφασης αυτής από το Γενικό Δικαστήριο. Ως εκ τούτου, δεν χωρεί αναίρεση του σημείου 1 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

86 Αντιθέτως, επιβάλλεται να αναιρεθεί το σημείο 2 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με το οποίο το EUIPO υποχρεώθηκε να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη η European Dynamics Luxembourg λόγω της απώλειας της ευκαιρίας να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση με την ιδιότητα της τρίτης, τουλάχιστον, αντισυμβαλλομένης βάσει του συστήματος της διαδοχικής ανάθεσης κατά σειρά προτεραιότητας [cascade].

87 Δεδομένης της αναιρέσεως του σημείου 2 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τα σημεία 3 και 4 του διατακτικού της, που αφορούν τον προσδιορισμό του ακριβούς αριθμητικού ποσού της αποζημίωσης, πρέπει επίσης να αναιρεθούν.

88 Υπό τις συνθήκες αυτές, το σημείο 5 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το οποίο αφορά τα δικαστικά έξοδα, πρέπει επίσης να αναιρεθεί.

Επί των προσφυγών ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

89 Σύμφωνα με το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί αμετακλήτως επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση.

90 Η υπό κρίση υπόθεση εμπίπτει σε αυτή την περίπτωση. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξεταστεί το αίτημα αποζημιώσεως που διατύπωσαν οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. στο πλαίσιο της προσφυγής τους, με σκοπό την αποκατάσταση της ζημίας που φέρονται να υπέστησαν λόγω της απώλειας της ευκαιρίας της European Dynamics Luxembourg να της ανατεθεί η σύμβαση-πλαίσιο με την ιδιότητα της τρίτης, τουλάχιστον, αντισυμβαλλομένης, βάσει του συστήματος της διαδοχικής ανάθεσης κατά σειρά προτεραιότητας [cascade].

91 Υπενθυμίζεται εξ αρχής ότι, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εξωσυμβατική ευθύνη του EUIPO μπορεί να θεμελιωθεί εφόσον συντρέχει ένα σύνολο προϋποθέσεων, και συγκεκριμένα εφόσον η προσαπτόμενη σε αυτό πράξη ή παράλειψη είναι παράνομη, η ζημία είναι υποστατή και υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της προσαπτόμενης πράξης ή παράλειψης και της προβαλλόμενης ζημίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, Νικολάου κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, C-220/13 P, EU:C:2014:2057, σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ομοίως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι, προκειμένου να μπορεί να θεμελιωθεί εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης, η ζημία πρέπει να είναι πραγματική και βέβαιη και πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο αρκούντως άμεσο από την παράνομη πράξη ή παράλειψη των θεσμικών οργάνων (απόφαση της 30ής Μαΐου 2017, Safa Nicu Sepahan κατά Συμβουλίου, C-45/15 P, EU:C:2017:402, σκέψη 61 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

92 Εν πάση περιπτώσει, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εναπόκειται στον διάδικο που επικαλείται την ύπαρξη εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης να προσκομίσει πειστικά αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ύπαρξη ή την έκταση της ζημίας που προβάλλει καθώς και να αποδείξει την ύπαρξη αρκούντως άμεσης σχέσης αιτίου προς αιτιατό μεταξύ της επίμαχης πράξης ή παράλειψης του εμπλεκόμενου οργάνου και της προβαλλόμενης ζημίας (απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, EUIPO κατά European Dynamics Luxembourg κ.λπ., C-677/15 P, EU:C:2017:998, σκέψη 100 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

93 Διαπιστώνεται επ' αυτού ότι, όπως προκύπτει από το κείμενο του δικογράφου της προσφυγής της European Dynamics Luxembourg κ.λπ. ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, πρόκειται για δικόγραφο το οποίο προδήλως δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που τίθενται από την ανωτέρω νομολογία.

94 Επισημαίνεται ότι οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. πράγματι υποστήριξαν ότι, αν είχε εφαρμοσθεί με ορθό τρόπο η διαδικασία του διαγωνισμού, η προσφορά των European Dynamics Luxembourg θα είχε καταταγεί σε καλύτερη θέση και ότι, ως εκ τούτου, θα είχε ανατεθεί στον εν λόγω διάδικο μία από τις συμβάσεις-πλαίσια, δεν απέδειξαν ωστόσο αν και σε ποιο μέτρο, βάσει των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης και αν δεν είχαν μεσολαβήσει τα σφάλματα που διέπραξε το EUIPO, η European Dynamics Luxembourg θα είχε καταταγεί σε καλύτερη θέση ή θα είχε συναφθεί με αυτή η επίμαχη σύμβαση.

95 Ομοίως, όσον αφορά τον αιτιώδη σύνδεσμό μεταξύ των σφαλμάτων που διέπραξε η επιτροπή αξιολόγησης και της ζημίας που προβάλλεται, οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. αρκούνται απλώς στην προβολή του ισχυρισμού ότι υφίσταται ένας τέτοιος σύνδεσμος, χωρίς ωστόσο να διευκρινίζουν σε τι συνίσταται ο σύνδεσμος αυτός.

96 Οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. δεν απέδειξαν, συνεπώς, ούτε το υποστατό της ζημίας ούτε τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της ζημίας αυτής και της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο EUIPO.

97 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αίτημα αποζημιώσεως που υπέβαλαν οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

98 Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη ή όταν γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αυτό αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων.

99 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

100 Δεδομένου ότι η αίτηση αναιρέσεως του EUIPO έγινε εν μέρει μόνο δεκτή, το EUIPO και οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. θα πρέπει να υποχρεωθούν να φέρουν τα δικαστικά έξοδα στα οποία αντιστοίχως υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας.

101 Όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεδομένου ότι η προσφυγή έγινε εν μέρει δεκτή και εν μέρει απορρίφθηκε, το EUIPO και οι European Dynamics Luxembourg κ.λπ. θα πρέπει να υποχρεωθούν να φέρουν τα δικαστικά έξοδα στα οποία αντιστοίχως υποβλήθηκαν.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Αναιρεί τα σημεία 2 έως 5 του διατακτικού της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 27ης Απριλίου 2016, European Dynamics Luxembourg κ.λπ. κατά EUIPO (T-556/11, EU:T:2016:248).

2) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά.

3) Απορρίπτει το αίτημα αποζημιώσεως που υπέβαλαν οι European Dynamics Luxembourg SA, European Dynamics Belgium SA και Ευρωπαϊκή Δυναμική – Προηγμένα Συστήματα Τηλεπικοινωνιών Πληροφορικής και Τηλεματικής ΑΕ στην υπόθεση T-556/11.

4) Το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO) καθώς και οι European Dynamics Luxembourg SA, European Dynamics Belgium SA και Ευρωπαϊκή Δυναμική – Προηγμένα Συστήματα Τηλεπικοινωνιών Πληροφορικής και Τηλεματικής ΑΕ φέρουν έκαστος τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας και της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

(υπογραφές)

i — Στις λέξεις-κλειδιά και στο σημείο 1 του διατακτικού του παρόντος κειμένου έγινε τροποποίηση γλωσσικής φύσεως μετά την αρχική ανάρτησή του στην ψηφιακή Συλλογή Νομολογίας.